

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ СУТНОСТІ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ

¹ Вінницький національний технічний університет

Анотація

Розкрито сучасні підходи до визначення економічної сутності грошових потоків підприємства. Проаналізовано еволюцію трактування поняття в науковій літературі та нормативних джерелах. Особливу увагу приділено класифікації грошових потоків за напрямками руху коштів, їх ролі у фінансовому аналізі та управлінні. Обґрунтовано важливість чіткого розуміння сутності грошових потоків для забезпечення ефективної фінансової політики підприємства.

Ключові слова: грошові потоки, економічна сутність, управління фінансами, фінансова стійкість.

Abstract

The thesis considers modern approaches to defining the economic essence of enterprise cash flows. The article analyses the evolution of the concept in the scientific literature and regulatory sources. Particular attention is paid to the classification of cash flows by directions of funds flow, their role in financial analysis and management. The importance of a clear understanding of the essence of cash flows to ensure an effective financial policy of the enterprise is noted.

Keywords: cash flows, economic essence, financial management, financial stability.

Вступ

У сучасних умовах трансформації економіки та зростання ролі стратегічного управління фінансами особливо актуальною стає потреба в глибокому теоретичному осмисленні категорії грошових потоків, яка виступає одним із ключових елементів фінансового менеджменту підприємства. Грошові потоки є фундаментом для забезпечення безперервного функціонування господарюючого суб'єкта, слугують показником його фінансової стабільності та джерелом інвестиційних можливостей. Незважаючи на широке використання цього терміну в наукових дослідженнях та практичній діяльності, єдиного та остаточного визначення економічної сутності грошових потоків досі немає. Це обумовлює важливість дослідження сучасних поглядів на їх визначення, класифікацію та роль у формуванні вартості підприємства.

Мета цього дослідження полягає в аналізі розвитку економічного змісту категорії "грошові потоки" у роботах українських та закордонних вчених, виявленні різниці в підходах до її тлумачення та узагальненні теоретичних підходів з врахуванням актуальних потреб фінансово-економічної практики.

Результати дослідження

На сучасному етапі розвитку економіки грошові потоки розглядаються не лише як інструмент оперативного управління ліквідністю, а як багатогранна категорія, що має стратегічне значення для фінансової стійкості та конкурентоспроможності підприємства. Еволюція наукових уявлень про сутність грошових потоків зумовлена зростанням ролі фінансового аналізу у прийнятті управлінських рішень, інтеграцією нових підходів до вартісного управління та цифровізацією фінансової звітності.

У науковій літературі відсутнє єдине загальновизнане трактування поняття "грошовий потік", що зумовлено різними теоретичними підходами до розуміння економічної природи цієї категорії. Залежно від школи економічної думки та практичної площини застосування, поняття грошових потоків варіюється від простого руху грошових коштів у часі до складної системи фінансових взаємозв'язків між усіма структурними елементами підприємства [1].

Правильна класифікація фінансових потоків і чітке їх управління є основою для прийняття обґрунтованих управлінських рішень, розвитку підприємства та забезпечення його фінансової стабільності [2]. Різні наукові автори трактують власні визначення грошових потоків, проте їхня сутність залишається незмінною це сукупність надходжень та видатків грошових коштів та їх

еквівалентів, що генеруються в процесі господарської діяльності підприємства. У трактуванні Іванілова О.С. грошові потоки постають як об'єктивне відображення руху грошових коштів у межах фінансового циклу підприємства, що забезпечує безперервність обігу капіталу. Це визначення має чітко виражений прикладний характер, наближений до практики управлінського обліку, й орієнтоване на забезпечення контролю платоспроможності [3]. Узагальнене трактування поняття «грошові потоки» подано в таблиці 1.

Таблиця 1 – Порівняння підходів до визначення сутності грошових потоків

Автор / Джерело	Трактування поняття “Грошові потоки”
Іванілов О.С.	Грошові потоки – це сукупність усіх надходжень і витрат грошових коштів підприємства за визначений період. Вони формують фінансовий цикл підприємства та забезпечують обіг його капіталу [3].
Бланк І.А.	Грошові потоки – це реальні грошові надходження і витрати підприємства, що формуються в результаті його фінансово-господарської діяльності протягом певного періоду. Вони є індикатором якості фінансового управління, інструментом формування вартості бізнесу та одним із критеріїв оцінки фінансової стійкості[4].
Савчук В.С.	Грошові потоки – це рух коштів, який забезпечує зв'язок між доходами, витратами та капіталом підприємства, формуючи базу для ефективного управління фінансами[5].
Кириленко О.А.	Грошові потоки – це узагальнений показник руху грошових коштів у системі економічної діяльності підприємства, який враховує як реальні, так і прогнозовані операції[6].

Кожен з авторів, що представлений у таблиці 1, пропонує власну концепцію розуміння грошових потоків, яка базується на загальній фінансовій філософії, властивій його дослідницькому підходу. Іншу площину розуміння категорії демонструє Бланк І.А, який наголошує на реальності надходжень та витрат, що мають стратегічну вагу у фінансовій моделі підприємства. У його підході грошові потоки набувають рис не лише індикатора фінансової ефективності, але й активного інструменту формування вартості бізнесу та довгострокової стійкості[4].

Концепція Савчука В.С. звертає увагу на грошові потоки як функціональний зв'язок між доходами, витратами та капіталом, що забезпечує можливість побудови на їх основі цілісної системи управління фінансами підприємства. Такий підхід підкреслює важливість потоків не як самодостатньої величини, а як базису для обґрунтованих фінансових рішень [5].

У свою чергу Кириленко О.А., трактує грошові потоки як узагальнений економічний показник, що поєднує в собі як фактичні, так і прогнозовані компоненти. Це дозволяє охопити більш широкий спектр управлінських дій, де фінансове планування набуває адаптивного характеру до умов мінливого ринкового середовища [6].

Узагальнюючи наведені позиції, можна стверджувати, що сучасне наукове бачення сутності грошових потоків дедалі більше відходить від вузького бухгалтерського підходу та розвивається у напрямі інтегративної моделі управління ресурсами. Це підкреслює необхідність поєднання облікових, стратегічних і аналітичних підходів до трактування даної категорії з метою створення ефективної системи управління фінансовими потоками підприємства в умовах нестабільного економічного середовища.

Висновки

Аналіз сучасних підходів до визначення економічної сутності грошових потоків засвідчив, що ця категорія є багатовимірною та має широкий спектр інтерпретацій залежно від контексту використання. В економічній науці грошові потоки розглядаються не лише як облік надходжень і вибуття грошових коштів, але й як ключовий інструмент управління фінансовою стабільністю, інвестиційною привабливістю та вартістю підприємства. Наявність різноманітних трактувань свідчить про потребу у формуванні інтегративного підходу, який поєднує облікову, фінансову, стратегічну та інвестиційну перспективи. Саме такий підхід дозволяє найповніше врахувати економічну суть грошових потоків як джерела вартості підприємства в умовах динамічного економічного середовища.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- 1.Поддєрьогін А.М. Фінансовий менеджмент: підруч-ник / Кер. кол. авт. і наук. ред. проф. К.: КНЕУ, 2005. 536 с.
- 2.Півторак М. В. Сутність та класифікація фінансових потоків підприємства. Економіка та суспільство. 2025. №6. С. 45-51.
- 3.Іванілов О. С. Економіка підприємства : підручник; 8-ме вид., переробл. і доповн. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 744 с
- 4.Бланк І. А. Управління грошовими потоками : навч. посіб. К. : Ніка-Центр, Эльга, 2009. 736 с
- 5.Савчук В. С. Фінансовий менеджмент : підручник. Київ : КНЕУ, 2016. 456 с.
- 6.Кириленко О. А. Фінанси підприємств : навч. посібник. Суми : Університетська книга, 2021. 310 с.

Мусійчук Євгенія Олександрівна — студентка групи ЕК-21б, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: evgeniamysiichuk11@gmail.com

Науковий керівник **Карачина Наталія Петрівна** — доктор економічних наук, професор, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця

Musiichuk Yevheniia — student of EC-21b group, Faculty of Management and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: evgeniamysiichuk11@gmail.com

Supervisor: Karachyna Nataliia P.— Doctor of Economics, Professor, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia